

Tiedon käyttö lainvalmistelussa koronavuonna 2020

Tutkija Leena Jukka, prof. Anssi Keinänen ja
yliopisto-opettaja Niko Vartiainen
Itä-Suomen yliopisto

Vaikuttavuuden tutkimuksen päivät 5.-6.10.2021

IRWIN-hanke, irwinproject.fi

- Information Resilience in a Wicked Environment
- **Tiedon huoltovarmuus kompleksisessa ympäristössä**
- Hankkeessa kehitetään osallistavaa kansallisen varautumisen mallia, jossa päätöksentekijät, kansalaisyhteiskunta sekä elinkeinoelämä tuottavat tilannetietoisuutta ja toimivat yhteistyössä kriisivalmiuden edistämiseksi.
- Suomen Akatemian rahoittama (2 miljoonaa euroa)
- Kolmivuotinen (2021–2023) poikkitieteellinen hanke
- Vaasan yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Laurea-ammattikorkeakoulu, Maanpuolustuskorkeakoulu

Tiedon käyttö lainvalmistelussa koronavuonna 2020

- **Tutkimusongelma:** Miten lainvalmistelu ja sen tietotarpeet muuttuvat kriisin, kuten koronapandemian edetessä?
- **Tutkimuskysymykset:**
 - 1. Miten koronakriisi näkyy eri ministeriöiden hallituksen esityksissä?
 - 2. Minkälaisia eroja on hallituksen esitysten tiedon käytössä on verrattaessa koronaperusteisia esityksiä normaaleihin esityksiin?
 - 3. Miten lainsäädännön vaikutusarvioinnit on toteutettu koronapandemiaan liittyvissä poikkeusoloissa verrattuna normaaliin valmisteluun?
- **Aineisto:** Kaikki vuoden 2020 hallituksen esitykset, jaettu koronaperusteisiin ja normaaleihin esityksiin, lainvalmistelijoiden haastattelut

Tiedon käyttö lainvalmistelussa koronavuonna 2020

- **Tutkimuskysymys 1:** Miten koronakriisi näkyy eri ministeriöiden hallituksen esityksissä?
- **Tulos 1:** Kaksi kolmesta ministeriöstä joutui tekemään muutoksia lainsäädäntöön koronasta johtuen.
- **Tulos 2:** Ministeriön A:n ratkaisu ulottaa vaikutuksia muiden ministeriöiden toiminta-alalle ja silloin on tärkeää, etteivät ministeriösiilot ole esteenä yhteistyölle lainvalmistelussa tai kokonaisvaikutusten tunnistamisessa.
- **Tulos 2:** Pandemia on ajateltu kansainvälisenä terveyskriisinä, mutta, sen vaikutus näkyy elinkeino- ja toimeentulokriisinä, joka edellyttää toimia useamman ministeriön hallinnonalalla.

Tiedon käyttö lainvalmistelussa koronavuonna 2020

- **Tutkimuskysymys 2:** Minkälaisia eroja on hallituksen esitysten tiedon käytössä on verrattaessa koronaperusteisia esityksiä normaaleihin esityksiin?
- **Alustava havainto:** kiireessä on supistettu tiedonhankintaa, esim. esityksiä ei ole avattu lausunnoille, vaan pyydetty kommentteja nimetyiltä sidosryhmille
- **Alustava havainto:** suurimmassa osassa esityksiä ei ole käytetty tutkimustietoa, eikä tiedon lähteitä ole kerrottu

Tiedon käyttö lainvalmistelussa koronavuonna 2020

- **Tutkimuskysymys 3:** Miten lainsäädännön vaikutusarvioinnit on toteutettu koronapandemiaan liittyvissä poikkeusoloissa verrattuna normaaliin valmisteluun?
- **Tavoitteena** selvittää, kuinka paljon vaikutusarviointien taso muuttuu poikkeusoloissa
- Aineistonkeruu kesken, ei vielä tuloksia.
- **Aineistona** hallituksen esitykset ja lainvalmistelijoiden haastattelut
- Hallituksen esityksiä analysoidaan:
 - **Määrällisesti** mm. vaihtoehtoisten sääntelyratkaisujen ja jälkiarvioinnin/seurannan huomioimisen näkökulmista vertailemalla koronaan liittyviä esityksiä muihin esityksiin vuoden 2020 osalta
 - **Laadullisesti** mm. tarkastelemalla koronarajoituksiin liittyvien esitysten vaikutusarviointeja
- Haastattelujen tarkoituksena hankkia tietoa, joita asiakirjat eivät pysty tarjoamaan

Tiedon käyttö lainvalmistelussa koronavuonna 2020

- Seuraavat askeleet: Jatkamme aineistonkeruuta ja analysointia, lopullisia tuloksia kesällä 2022
- KIITOS!
- Kysymyksiä voi lähettää osoitteella etunimi.sukunimi@uef.fi

